

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

DETERMINANTS OF CASH HOLDINGS IN PRIVATE FIRMS: THE CASE OF THE SLOVENIAN SMES

DETERMINANTE GOTOVINSKEGA SALDA V ZASEBNIH PODJETJIH: PRIMER SLOVENSKIH MAJHNIH IN SREDNJE VELIKIH PODJETIJ

Marija Angelovska, Aljoša Valentinčič

Članek razišče determinante gotovinskega salda na podlagi obsežnega vzorca slovenskih majhnih in srednje velikih podjetij v obdobju od 2006 do 2013. Empirični rezultati podprejo tako transakcijski kot tudi previdnostni motiv v denarnih politikah majhnih in srednje velikih podjetij. Vendar pa najdemo tudi dokaze, ki govorijo v prid spekulativnega motiva, in sicer na podlagi ugotovitve, da imajo manjša, izvozna in bolj dobičkonosna podjetja več denarnih sredstev. Raziskava prav tako dokaže, da se obratni kapital in finančni dolg lahko upoštevata kot denarni nadomestki, ter da ohranjanje tesnih stikov z bankami zniža agencijske stroške in asimetrijo informacij, ki vodijo do nižjih ravni denarnih sredstev. Poleg tega sposobnost internega ustvarjanja sredstev, izražena v obliki višjih denarnih tokov, zniža znesek sredstev v gotovini. Nazadnje, dokazi pokažejo, da se daljši cikli pretvorbe gotovine in zahteve glede obveznih prispevkov za pokojnino odražajo v višjih stanjih denarnih sredstev, medtem ko je tudi pri negativnem vplivu stopnje obrestne mere na gotovinski saldo vidna šibka empirična podpora.

Ključne besede: gotovinski saldo, likvidnost, finančna kriza, majhna in srednja podjetja, panelni podatki

LONG-TERM AUDITOR-CLIENT RELATIONSHIPS: CONSCIOUS MISJUDGEMENTS OR UNCONSCIOUS BIASES?

ALI PRIDE V DOLGOROČNIH ODNOSIH MED REVIZORJEM IN STRANKO DO ZAVEDNO NAPAČNIH PRESOJ ALI NEZAVEDNIH PRISTRANSKOSTI?

Mina Ličen

Cilj naše študije je osvetliti kognitivne motive revizorjeve pristranskosti v dolgoročni osebnih odnosih s stranko. Raziskujemo, ali dolgoročen osebni odnos privede do zavedno napačne presoje zaradi skupnega dolgoročnega finančnega interesa ali nezavedne pristranskosti, ki jo izzovejo motivi naklonjenosti in nezavedne potrebe. Študija povezuje dve teoriji: teorijo motiviranega utemeljevanja (Kunda, 1990), ki temelji na spodbudah, in motivacijsko teorijo nezavednih potreb (McClelland, 1987). Problem analiziramo z zaporedno igro dveh igralcev s popolnimi informacijami v okviru teorije iger, pri čemer se izvaja naloga računovodskega odločanja. Ugotovili smo, da pozitiven učinek osebnega odnosa na pristransko odločanje izhaja iz dolgoročnega finančnega interesa in ne iz motivov naklonjenosti, kot je prijateljstvo. Prav tako smo zaznali vpliv nezavednih potreb na posameznikove odločitve. Potreba po dosežkih in potreba po moči torej podpirata revizorjevo neodvisno mnenje in pomagata pri odporu na pritisk stranke, pri čemer je potreba po pripadnosti v osebnem odnosu poudarjena in pozitivno vpliva na pristranskost revizorja. Študija je izvirna empirična raziskava motivov ravnanja v postopku revizije, ki je pokazala, da zavedne finančne spodbude in nezavedne potrebe vplivajo na posameznikove odločitve hkrati.

Ključne besede: revizija, osebni odnosi, finančne spodbude, nezavedne potrebe, teorija iger

DETERMINANTS OF INFLATION IN EGYPT AND MEXICO: EMPIRICAL EVIDENCE

DETERMINANTE INFLACIJE V EGIPTU IN MEHIKI: EMPIRIČNI DOKAZI

Amir Kia, Maritza Sotomayor

Članek pred vami empirično razišče vplivno vlogo notranjih in zunanjih dejavnikov na stopnjo inflacije v dveh gospodarstvih v vzponu, in sicer v Egiptu in Mehiki. V okviru raziskave razvijemo razširjeno različico monetarističnega modela. Slednji model je ovrednoten s pomočjo četrletnih podatkov, ki za Egipt zajemajo obdobje od prvega četrletja 1975 do četrtega četrletja 2015, in za Mehiko obdobje od prvega četrletja 1976 do četrtega četrletja 2015. Za pridobitev dolgoročne ocene uporabimo metodo največje verjetnosti avtorjev Johansena in Juseliusa, kakor tudi v celoti spremenjene običajne metode najmanjših kvadratkov. Skladno z rezultati naše ocene, v obeh državah na raven cene dolgoročno vplivajo tako notranji kot zunanji dejavniki. Ugotovili smo, da tako denarna politika, merjena z zalogo denarja in obrestno mero, kot tudi fiskalna politika, merjena z državnimi izdatki, deficiti in dolgovi, dolgoročno vplivata na raven cene v obeh državah. Iz tega razloga se lahko v obeh državah dolgoročno uporabi obe politiki v boju proti inflaciji. Poleg tega ameriška obrestna mera in cena na dolgi rok vplivata na raven cene z enakim znakom v obeh raziskanih državah. Gledano na kratki rok pričakujemo, da ameriške cene vplivajo na cene v Mehiki, vendar se izkaže, da slednje nimajo nobenega vpliva na cene v Egiptu.

Ključne besede: *dolgoročna cena, inflacija, fiskalna in denarne politika, zunanji in notranji dejavniki*

WHERE IS AUSTRIA'S ECONOMY HEADING?

KAM VODI GOSPODARSTVO AVSTRIJE?

Pierre Rostan, Alexandra Rostan

Avstrija predstavlja eno najbogatejših in najbolj stabilnih držav med državami članicami Evropske unije. Znanstveni članek skozi spektralno analizo poskuša napovedati ekonomske kazalnike avstrijskega gospodarstva vse do leta 2030, tako da poda podrobnejši vpogled v prihodnje gospodarstvo te države. Spektralna analiza razkrije skrite periodičnosti v gospodarskih podatkih, ki jih je potrebno povezati/povezovati s cikličnim vedenjem/ravnanjem ali ponavljajočimi se procesi v ekonomskih časovnih vrstah. Napovedi za obdobje 2018-2030 glede realnega bruto domačega proizvoda, javnofinančnega primanjkljaja ali presežka v tekočih cenah, saldo tekočega računa in celotnega prebivalstva so vse optimistične, vključno s stopnjo brezposelnosti, ki je do leta 2030 obsojena na letno porast v višini 0,58%.

Ključne besede: *Avstrija, BDP, spektralna analiza, model Burg*

ANALYSIS OF HORIZONTAL PRICE TRANSMISSION: THE CASE OF MEXICO-UNITED STATES DRY BEAN TRADE

ANALIZA HORIZONTALNE CENOVNE TRANSMISIJE: PRIMER TRGOVINE S FIŽOLOM V ZRNJU MED MEHIKO IN ZDA

Antonio Aguilar-Lopez, Aleš Kuhar

Fižol je najpomembnejši vir rastlinskih beljakovin v Mehiki, vendar pa samooskrba v državi po uveljavitvi sporazuma NAFTA pada. V tem obdobju so ZDA postale glavni dobavitelj fižola v zrnju za Mehiški trg. V prispevku je prikazana analiza cenovne transmisije za črni in pinto fižol v zrnju na mehiškem trgu v obdobju med 2012 in 2019. Rezultati raziskave kažejo zelo omejeno povezanost analiziranih cen teh dobrin med državama. Ugotovljeno je, da dinamiko cen večinoma določajo dejavniki na domačem trgu, ne pa dejavniki tujega trga, zato poslabšanja mehiške samooskrbe s fižolom v zrnju ne moremo v celoti pripisati liberalizaciji mednarodne trgovine.

Ključne besede: *horizontalna cenovna transmisija, fižol v zrnju, ZDA, Mehika, kmetijska trgovina, vektroski avtoregresijski model*

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

FORMAL AND INFORMAL INSTITUTIONS, AND FDI FLOWS: A REVIEW OF THE EMPIRICAL LITERATURE AND PROPOSITIONS FOR FURTHER RESEARCHS

FORMALNE IN NEFORMALNE INSTITUCIJE TER TOKOVI NEPOSREDNIH TUJIH NALOŽB: PREGLED EMPIRIČNE LITERATURE IN PREDLOGI ZA PRIHODNJE RAZISKAVE

Judit Kapas

Namen članka je pod prvič, povzeti empirično literaturo, ki obravnava odnos med formalnimi in neformalnimi institucijami na eni strani in neposrednimi tujimi naložbami na drugi, ter pod drugič, predstaviti usmeritve za prihodnjo pot na tem področju. Glavni predlog članka je, da bi se empirično raziskovanje povezav med institucijami in neposrednimi tujimi naložbami moralo pri oblikovanju hipotez (v večji meri) opirati na teorije institucionalne ekonomije, bolj natančno, na teorijo institucionalne lepljivosti (Boettke in drugi, 2008) in hierarhije institucij (Williamson, 2000) ter teorijo sorazvoja kulture (neformalnih institucij) in formalnih institucij (Bisin and Verdier, 2017). V okviru navedenih teorij članek predlaga štiri načine, s katerimi bi dosegli nadaljnji napredek v empiričnem raziskovanju povezav med institucijami in neposrednimi tujimi naložbami.

Ključne besede: *neposredne tuje naložbe, kultura, institucije, korupcija, politične in državljanske pravice*

THE RELATIONSHIP BETWEEN BUSINESS INTELLIGENCE AND ANALYTICS USE AND ORGANIZATIONAL ABSORPTIVE CAPACITY: APPLYING THE DELONE & MCLEAN INFORMATION SYSTEMS SUCCESS MODEL

RAZMERJE MED UPORABO POSLOVNE INTELIGENCE IN ANALITIKE TER ORGANIZACIJSKO ABSORPCIJSKO ZMOGLJIVOSTJO: UPORABA DELONEOVEGA IN MCLEANOVEGA MODELA USPEŠNOSTI INFORMACIJSKIH SISTEMOV

Katerina Božič, Vlado Dimovski

Na podlagi DeLoneovem in McLeanovem modelu uspeha informacijskih sistemov ter teorije absorpcijske zmogljivosti članek preučuje vlogo uporabe poslovne inteligence in analitike pri povečanju absorpcijske zmogljivosti podjetja za ustvarjanje znanja. Podatki uporabljeni v raziskavi so bili zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika z 97 anketiranci na organizacijski ravni v slovenskih srednjih in velikih podjetjih iz različnih panog. Rezultati iz strukturnega modeliranja z delnimi najmanjšimi kvadrati so pokazali, da je uporaba poslovne inteligence in analitike pozitivno povezana z izboljšanjem absorpcijske zmogljivosti podjetja za ustvarjanje znanja. Poleg tega je raziskava pokazala, da sta kakovost informacij in kakovost sistema posredno in pozitivno povezani z absorpcijsko zmogljivostjo ter da ima uporaba poslovne inteligence in analitike pri tem posredovalno vlogo.

Ključne besede: poslovna inteligenca in analitika, DeLoneov in McLeanov model uspešnosti informacijskih sistemov, absorpcijska zmogljivost, ustvarjanje znanja

THE SPATIAL DIMENSION OF ENTREPRENEURSHIP: STYLIZED FACTS FOR THE CASE OF AUSTRIA

PROSTORSKA DIMENZIJA PODJETNIŠTVA: STILIZIRANA DEJSTVA ZA PRIMER AVSTRIJE

Christian Reiner, Christopher Kronenberg, Helmut Gassler

Avstrija in ostale evropske države si prizadevajo povečati stopnjo podjetniških dejavnosti, s katerimi bi pripomogli ustvariti delovna mesta in prihodek pri odpravljanju posledic velike recesije. Namen našega prispevka je ugotoviti stilizirana empirična dejstva o regijskih podjetniških dejavnostih v Avstriji. Metodologija temelji na analizi prostorskih podatkov, glavni rezultati katere pokažejo upad v podjetniških dejavnostih v zadnjem desetletju, z enakomernim vzorcem prostorske razporeditve novih podjetij in hitro rastočih podjetij. Na splošno, naše empirične ugotovitve izpostavijo število stiliziranih dejstev, ki vodijo do vprašanja, ali podjetništvo lahko zagotovi vse predlagane čudeže, na katere upajo oblikovalci javnih politik. V skladu z raziskovalno literaturo na področju regionalne ekonomije in podjetništva, naše ugotovitve nakazujejo na stalne medregionalne razlike med intenzivnostjo regionalnih podjetniških dejavnosti, večjo razširjenost podjetniške dejavnosti med glavnimi regijami in višjo koncentracijo naložb tveganega kapitala v primerjavi z inovacijskimi in podjetniškimi dejavnostmi na splošno.

Ključne besede: analiza prostorskih podatkov, podjetniške dejavnosti, brezposelnost, tvegan kapital, prostorska koncentracija, javna politika

OPTIMAL CAPITAL STRUCTURE AND LEVERAGE ADJUSTMENT SPEED OF EUROPEAN PUBLIC AND PRIVATE FIRMS

OPTIMALNA STRUKTURA KAPITALA IN HITROST PRILAGAJANJA ZADOLŽENOSTI EVROPSKIH JAVNIH IN ZASEBNIH PODJETIJ

Klemen Stegovec, MATjaž Črnigoj

V članku empirično testiramo dinamično trade-off teorijo z uporabo podatkov evropskih javnih in zasebnih podjetij. Večina obstoječih raziskav se namreč osredotoča samo na javna ameriška podjetja. Naši rezultati kažejo, da evropska podjetja, tako zasebna kot javna, sledijo optimalni strukturi kapitala, kot predlaga omenjena teorija. Ugotovili smo, da podjetja, ki poslujejo z zadolženostjo nad optimalno strukturo kapitala, zadolženost prilagajajo proti optimumu hitreje kot podjetja, ki imajo zadolženost pod optimalno strukturo kapitala. Poleg tega rezultati kažejo, da javna in zasebna podjetja sprejemajo odločitve o prilagajanju zadolženosti zelo podobno in da so razlike med njimi prej posledica razlik v velikosti podjetij, kot pa posledica statusa podjetja.

Ključne besede: optimalna struktura kapitala, hitrost prilagajanja, parcialni model, enotna teorija strukture kapitala

PAST, PRESENT AND FUTURE OF THE RESEARCH ON THE PRO-ENVIRONMENTAL BEHAVIOUR IN TOURISM: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

PRETEKLOST, SEDANJOST IN PRIHODNOST RAZISKAV O OKOLJU PRIJAZNEM VEDENJU V TURIZMU: BIBLIOMETRIČNA ANALIZA

Iana Bilynets, Ljubica Knežević Cvelbar

Okoljska trajnost je eden izmed ključnih izzivov, s katerimi se človeštvo sooča danes. Turizem je panoga, ki povzroča škodo okolju. Eden od načinov za zmanjšanje negativnih vplivov turizma na okolje je stimulacija spremembe vedenja posameznikov proti okolju bolj prijaznem vedenju. Namen tega prispevka je pregled obstoječe literature, ki obravnava okolju prijazno vedenje v turizmu. Uporabili smo bibliometrično analizo z namenom pregleda ključnih področij raziskovanja na temo okolju prijaznega vedenja v turizmu danes in v prihodnje.

Ključne besede: okolju prijazno vedenje, turizem, bibliometrične analize

E / B / R

**POVZETKI V
SLOVENSKEM JEZIKU**

ARE WE REVERSING THE TREND IN WASTE GENERATION: PANEL DATA ANALYSES OF MUNICIPAL WASTE GENERATION IN REGARD TO THE SOCIO-ECONOMIC FACTORS IN EUROPEAN COUNTRIES

ALI SPREMINJAMO TREND V NASTAJANJU ODPADKOV: ANALIZE PANELNIH PODATKOV O NASTAJANJU KOMUNALNIH ODPADKOV GLEDE NA SOCIALNO-EKONOMSKE DEJAVNIKE V EVROPSKIH DRŽAVAH

Predrag Korica, Andreja Cirman, Andreja Žgajnar Gotvajn

Namen te študije je raziskati, ali je prišlo do upada v količinah nastalih komunalnih odpadkov, na katerega vplivajo spremembe, ki se jih ne da pripisati spremembam v socialno-ekonomskih spremenljivkah in se zatorej lahko pripišejo spremenjenemu vedenju in učinkovitosti politik, ki se izvajajo z namenom zmanjšanja količin nastalih odpadkov. Analize znotraj študije zajemajo podatke 30 evropskih držav v obdobju 2002-2015. Uporabljena je metoda panelne analize podatkov s sedmimi socialno-ekonomskimi spremenljivkami z uporabo tako modela s fiksnim učinkom, kakor tudi modela z naključnimi učinki. Rezultati naše raziskave pokažejo, da v primeru kontroliranja socialno-ekonomskih spremenljivk zaznamo upad v količinah nastalih komunalnih odpadkov v obdobju 2011-2015, kar nakazuje na določeno učinkovitost politik, izvedenih za preprečevanje nastajanja odpadkov v Evropi.

Ključne besede: nastajanje komunalnih odpadkov, politika preprečevanja nastajanja odpadkov, socialno-ekonomski dejavniki

SURVEYING THE METHODOLOGICAL AND ANALYTICAL FOUNDATIONS OF THE NEW INSTITUTIONAL ECONOMICS: A CRITICAL COMPARISON WITH NEOCLASSICAL AND (OLD) INSTITUTIONAL ECONOMICS

PREGLED METODOLOŠKIH IN ANALITIČNIH TEMELJEV NOVE INSTITUCIONALNE EKONOMIJE: KRITIČNA PRIMERJAVA Z NEOKLASIČNO IN (STARO) INSTITUCIONALNO EKONOMIJO

Giorgos Meramveliotakis

Namen članka je podati pregled metodoloških in analitičnih temeljev nove institucionalne ekonomije, ki je nakazan na primeru kritične primerjave z neoklasično in (staro) institucionalno ekonomijo. Po obravnavi temeljnih opredelitev in pojmov nove institucionalne ekonomije, se usmerim na kritično primerjavo z drugimi strujami mišljenja. Izkaže se, da se nova institucionalna ekonomija v osnovi ne loči dosti od neoklasične ekonomije. Ravno nasprotno, lahko se zanesljivo potrdi, da je nova institucionalna ekonomija raziskovalni program, ki je razvit znotraj in okoli prevladujoče neoklasične paradigme. Po drugi stani je bilo ugotovljeno, da staro in novo institucionalno ekonomijo sestavljata dva različna pristopa k analizi institucij, ki izhajata iz drugačnih paradigmatiskih vidikov, kateri vodijo do in spodbujajo kontrastna stališča glede načina, kako teoretično obravnavati institucije.

Ključne besede: *institucije, organizacije, neoklasična ekonomija, institucionalna ekonomija*

THE STATUS QUO BIAS OF STUDENTS AND REFRAMING AS AN EDUCATIONAL INTERVENTION TOWARDS ENTREPRENEURIAL THINKING AND CHANGE ADOPTION

NAGNJENOST ŠTUDENTOV K OHRANJANJU OBSTOJEČEGA STANJA IN PREOBLIKOVANJE KOT IZOBRAŽEVALNI UKREP V SMERI PODJETNIŠKEGA RAZMIŠLJANJA IN SPREJETJA SPREMEMB

Stojan Debarliev, Aleksandra Janeska-Iliev, Viktorija Ilieva

Namen raziskave je pregledati nagnjenost k ohranjanju obstoječega stanja in ukrepe za preoblikovanje med študenti poslovnih ved, v poskusu, da bi razumeli vlogo teh ukrepov na podjetniško odločanje študentov, ter s končnim ciljem, da bi ugotovili, ali lahko z uporabo izobraževalnega ukrepa v smeri inovativnosti in sprejemanja sprememb vplivamo na podjetniško razmišljanje študentov. Čeprav so navedene raziskovalne teme že bile obravnavane ločeno in pretežno v nepodjetniškem kontekstu, je cilj naše raziskave povezati te enake teme v skupno študijo z laboratorijskim poskusom v izobraževalnem kontekstu, ki vključuje univerzitetne študente poslovnih ved. Eksperimentalna študija vključuje vzorec več kot 200 dodiplomskih študentov tretjega ali četrtega letnika študijskega programa menedžment na Univerzi Svetega Cirila in Metoda v Skopju. Na splošno ugotovimo, da so študentje v 7 od skupno 18 primerov znatno nagnjeni k ohranjanju obstoječega stanja, kar nakazuje na zmerno raven ohranjanja obstoječega stanja. Rezultati drugega dela naše študije pokažejo močan vpliv preoblikovalnega ukrepa na premagovanje pristranskosti do ohranjanja obstoječega stanja. V vsakem primeru naša raziskava predstavlja edinstven prispevek, ki ponudi praktičen primer pristopanja podjetniškemu učenju v obliki ukrepa v smeri inovativnosti in sprejemanja sprememb med študenti poslovnih šol in univerz.

Ključne besede: nagnjenost k ohranjanju obstoječega stanja, preoblikovanje, podjetništvo, odločanje, študenti, učenje, inovacije, sprejetje sprememb

KNOWLEDGE MANAGEMENT IN SOCIAL WORK: MANAGEMENT SUPPORT, INCENTIVES, KNOWLEDGE IMPLEMENTATION, AND EMPLOYEE EMPOWERMENT

MANAGEMENT ZNANJA V SOCIALNEM DELU: PODPORA MANAGEMENTA, SPODBUDE, IMPLEMENTACIJA ZNANJA IN OPOLNOMOČENJE ZAPOSLENIH

Simon Colnar, Vlado Dimovski

V članku gradiva na sedanjih raziskavah o managementu znanja v okolju socialnega dela, da bi prikazala kako lahko management znanja organizacijam v okolju socialnega dela pomaga pri oblikovanju javnih politik in izboljša kakovost njihovih storitev. S povečevanjem znanja in ozaveščenosti o managementu znanja na področju socialnega dela, je najin cilj preučiti neposredno pozitivno povezavo med podporo managementa in spodbudami ter implementacijo znanja v praksi. Poleg tega, sva želela raziskati moderacijski učinek opolnomočenja zaposlenih na implementacijo znanja. Definirava in testirava več hipotez, da bi ugotovila kako podpora managementa, spodbude in opolnomočenje zaposlenih vplivajo na implementacijo znanja v okolju socialnega dela. Za preizkus hipotez, uporabiva moderacijsko regresijo na vzorcu 98 managerjev in zaposlenih v centrih za socialno delo v Sloveniji, ki so izpolnili vprašalnik, posebej pripravljen za potrebe študije. Rezultati raziskave potrjujejo statistično značilno in pozitivno razmerje med podporo managementa in spodbudami ter implementacijo znanja. Opolnomočenje zaposlenih je moderator razmerja med spodbudami in implementacijo znanja, a velja izpostaviti, da je interakcijski učinek negativen. Rezultati študije prikažejo, da se najvišje stopnje implementacije znanja v praksi pojavijo, ko je tudi opolnomočenje zaposlenih visoko. V zaključku prispevka, obravnavava teoretične in praktične implikacije, ki izhajajo iz najine raziskave.

Ključne besede: : management znanja, socialno delo, podpora managementa, spodbude, implementacija znanja, opolnomočenje zaposlenih

REVISITING THE COOPERATION MATRIX FOR CLASSIFYING CASES OF PORT COOPERATION — CASE STUDY: NORTHERN ADRIATIC PORTS

PONOVNI PREGLED MATRIKE ZA RAZVRŠČANJE PRIMEROV SODELOVANJA MED PRISTANIŠČI - ŠTUDIJA PRIMERA: SEVERNO-JADRANSKA PRISTANIŠČA

Kristijan Stamatović, Peter de Langen, Aleš Groznik

Pomorska industrija je doživela korenite spremembe zaradi strukturnega razvoja v konkurenčnem tekmovanju med deležniki v pomorstvu. Ti trendi so spodbudili pristanišča k sodelovanju, zlasti tista, ki si delijo skupno zaledne trge. Naš članek razširja obstoječe okvirje za razvrščanje primerov sodelovanja med sosednjimi pristanišči na način, da obravnava pomembnost prisotnosti oz. odsotnosti državne meje med obravnavanimi pristanišči. To naredimo tako, da predlagamo nadgrajeno različico matrike za razvrščanje primerov sodelovanja med pristanišči. Teoretične ugotovitve uporabimo na študiji primera severno-jadranskih pristanišč. V raziskavi opravimo poglobljene, delno strukturirane strokovne razgovore z relevantnimi deležniki v prej omenjenih pristaniščih, da bi lahko z uporabo novo-predlagane matrike klasificirali njihovo sodelovanje, tako za severno-jadranska pristanišča kot skupina in kot posamezne pare pristanišč.

Ključne besede: *Severnojadranska pristanišča, matrika sodelovanja, čezmejno sodelovanje, port cooperation matrix, Northern Adriatic ports, port cooperation, cross-border cooperation, port stakeholders*

E / B / R

**POVZETKI V
ANGLEŠKEM JEZIKU**

USKLAJEVANJE POKLICNEGA IN ZASEBNEGA ŽIVLJENJA PODJETNIKOV V SLOVENIJI: EMPIRIČNA PREVERBA

WORK-LIFE BALANCE OF ENTREPRENEURS: EMPIRICAL INVESTIGATION

Renata Adlešič, Anja Svetina Nabergoj, Miha Cimperman

Due to the nature of work-life balance, entrepreneurs cope greater challenges – the boundary between the two areas is heavily blurred in terms of time and responsibility. Understanding the mechanisms of balancing all entrepreneurial roles (at work and in the family) and the factors that influence the success of balancing is crucial for entrepreneurs and all those who think about the entrepreneurial path, as well as for those who form public policies to support and promote entrepreneurship.

The main aim of the paper is to investigate the impact of the variables identified in the theoretical verification on satisfaction with work-life balance of entrepreneurs. Variables self-efficacy and social support are emerging as the key factors. The main research question is how workplace social support and social support by family and the entrepreneur's self-efficacy affect satisfaction with work-life balance.

The results of our study show that there is a statistically significant and positive association between self-efficacy and satisfaction with work-life balance. This means that entrepreneurs with a higher level of perceived self-efficacy are more likely to feel a higher level of satisfaction if they put more effort into work-life balance. Furthermore, there is a positive link between social support by co-workers and satisfaction with work-life balance, a positive link between social support by partner and satisfaction with work-life balance, and a negative link between social support by family and satisfaction work-life balance. There is a negative link between social support by co-workers and self-efficacy, a positive link between social support by partner and self-efficacy, and a positive link between social support by family and self-efficacy.

Key words: work-life balance, structural models, self-efficacy, social support, entrepreneurs

POMEN NOTRANJE KOMUNIKACIJE ZA UČINKOVITOST DELAVSKEGA SOUPRAVLJANJA

THE IMPORTANCE OF INTERNAL COMMUNICATION FOR WORKER CO-DETERMINATION EFFICIENCY

Valentina Franca, Ana Arzenšek

The article focuses on worker representative cooperation in management bodies and works councils in selected Slovenian companies, their mutual communication and degree of management inclusion activity in such processes. Using a qualitative research approach and semi-structured interviews in 19 selected companies with CEO or board members, worker representatives in the supervisory boards and works council members, we identified stakeholder internal communication best practice and found that well-considered, comprehensive, timely and accurate internal communication in line with company culture is not only essential for ensuring sufficient information but also for maintaining and improving constructive relationships for the efficient implementation of worker co-determination.

Key words: *worker representative, management bodies, works councils, internal communication, trust, information, consultation*

KAKO HIERARHIJE DELEŽNIKOV OBLIKUJEJO STRATEŠKE CILJE IN STRATEGIJE ŠPORTNIH KLUBOV?

HOW STAKEHOLDERS' HIERARCHIES SHAPE SPORT CLUBS' STRATEGIC GOALS AND STRATEGIES?

Igor Ivašković

The paper addresses the problem of identifying stakeholders' hierarchies in sport clubs and, on the case of basketball clubs, reveals how they reflect on the hierarchies of goals and on actual strategic decisions of observed organizations. The study is based on data obtained in 73 basketball clubs from four countries of South-Eastern Europe. The results show that private sponsors are the most influential stakeholders in top-quality clubs that pursue top-sports achievements and financial results more than the goals aimed at meeting the needs of local communities. In contrast, the low-quality clubs, where the greatest influence have volunteers, the local community and the state or municipal authorities, emphasize organizational growth and local community objectives at the expense of top-sports achievements and fast results.

Key words: *sport clubs, strategies, goals, stakeholders*

IDENTIFIKACIJA PORABNIKOV Z BLAGOVNO ZNAMKO: VLOGA PORABNIKOVE POTREBE PO EDINSTVENOSTI IN VLOGA PORABNIŠKIH STEREOTIPOV

CONSUMER-BRAND IDENTIFICATION: THE ROLE OF CONSUMERS' NEED FOR UNIQUENESS AND BRAND BUYER STEREOTYPES

Živa Kolbl, Selma Saračević

The relationship between consumers and brands is an important area of research in marketing. The realisation that consumers form interpersonal-like relationships with brands has changed the course of research in marketing, which has since also focused on the study of consumer-brand relationships. Based on consumers' need for uniqueness and the model of stereotypes from social psychology, our study examines how consumers' need for uniqueness and stereotypical beliefs about typical users of the brand influence their identification with the brand. The results of our study, which focuses on consumers' favourite brands, show that consumers' need for uniqueness and the brand buyer stereotype as reflected in competence are positively related to consumer-brand identification. We present guidelines for nurturing consumer-brand identification and identify future research directions.

Key words: *consumer-brand identification, consumers' need for uniqueness, brand buyer stereotypes*

VPLIV IZOBRAZBENE STRUKTURE RAZVOJNEGA ODDELKA NA USPEŠNOST ORGANIZACIJE

THE IMPACT OF EDUCATIONAL STRUCTURE OF RESEARCH DEVELOPMENT DEPARTMENT ON ORGANIZATIONAL PERFORMANCE

Fabijan Leskovec, Matej Černe

The aim of this paper is to examine how the educational structure of the research and development department (R&D) is linked to organizational performance. The main purpose of the paper is to help companies to set up a successful R&D, which will have a positive impact on organizational performance. Based on the theoretical background, we developed hypotheses revolving around the main idea that the educational diversity of R&D is positively associated with organizational performance. For empirical research, we collected data from 433 organizations from Slovenia, Austria, Italia and Croatia. We then analyzed the collected data in SPSS with a series of linear regression and mediation analyses using the »PROCESS«. The results of the analyses could not support the conceptualized hypotheses. However, the results did not contradict the theory that claims that diversity in groups and R&D departments is positively linked to individual or group creativity, or company innovativeness, or, nevertheless, the company performance and profitability. In the study, we did not include all dimensions of employees' diversity, rather we were focused just on the educational diversity of employees in R&D. The results of our analysis open new perspectives about R&D, especially the educational structure of employees in R&D and their impact on organizational performance. The conducted analysis showed that the education of R&D employees is more homogeneous in larger companies than in smaller ones. Moreover, we concluded that higher educational homogeneity in R&D leads to higher innovativeness and profitability of an organization.

Key words: *organizational performance, research development department, educational structure, innovativeness*

POSLEDICE SOCIALIZMA IN TRANZICIJE V SLOVENIJI ZA PREMOŽENJSKO STANJE OSEB V STAROSTI 50+

IMPACT OF SOCIALISM AND TRANSITION IN SLOVENIA ON THE WEALTH OF PERSONS AGED 50+

Jože Sambt, Tanja Istenič

During socialism, savings forms were limited, while in certain periods some forms were devalued by high (or hyper) inflation. This period was characterized by a reduced need for savings as pensioners, the sick, the unemployed, the disabled, etc. were provided for by the state. Based on survey data from SHARE, the article compares the specifics regarding the size and form of wealth in Slovenia. Among the 14 countries analyzed, Czech Republic and Estonia, as the other two post-socialist countries, are at the bottom of the country ranking by wealth expressed in the number of average net monthly wages, while Slovenia is in the high third place, with wealth almost exclusively in the form of real estate.

Key words: *wealth, former socialist countries, SHARE survey, elderly, real estate, Slovenia*

DINAMIČNI TURISTIČNI SEKTOR: PREGLED IN OBETI ZA PRIHODNOST

DYNAMIC TOURSIM SECTOR: OVERVIEW AND FUTURE PROSPECTS

Daša Farčnik, Kir Kuščer

This article focuses on the dynamics of entries and exits in the tourism industry from 2006 to 2018. More specifically, it compares the entry and exit rates in each subsector of the tourism industry. Compared to other sectors of the economy, the tourism industry was much more dynamic in terms of both entry and exit rates. During and after the COVID-19 crisis, when the demand for tourism services decreased, we can expect lower entry rates of new firms and on the other hand increased exit rates. Among the sub-sectors, the most dynamic activity was observed for food and beverage service activities, followed by accommodation, especially in the pre-crisis year 2007. In the period after the post Great Recession period, more dynamism was observed in sports activities and amusement and recreation activities. Simple forecasts for the future also predict that the hospitality industry will remain among the most dynamic, which unfortunately in the COVID-19 crisis means that the number of businesses leaving this industry is predicted to be quite high.

Key words: *firms entries and exits dynamics, tourism, Slovenia*

COVID-19 – POSPEŠEVALNIK UVELJAVLJANJA NADZORA NAD NEPOSREDNIMI TUJIMI NALOŽBAMI

COVID 19 – FOREIGN DIRECT INVESTMENT CONTROL MEASURES ACCELERATOR

Miha Juhart

Until recently, no special measures were foreseen for the control of foreign direct investment. Free movement of capital is one of the pillars of economic systems and legal regulations, but it also allows some exemptions for the reason of public order and national security. However, the COVID 19 epidemic has shown that it can be very important that state is in position to execute efficient control on foreign direct investments to prevent some vital interests. The Republic of Slovenia also adopted some measures to control foreign direct investment in the Act Determining the Intervention Measures to Mitigate and Remedy the Consequences of the COVID-19 Epidemic. The Act stipulates the obligation to notify foreign direct investment in critical economic activities and critical infrastructure. The notification must be made to the Ministry of Economy. The Ministry of the Economy is also authorized to review and decide about the foreign direct investments. If foreign direct investment threatens national security or public order, the Ministry is empowered to issue the decision and prohibit the investment. The Ministry shall also establish a contact point for the exchange of information with other Member States and the European Commission in accordance with Regulation 2019/452.

Key words: *foreign direct investment, foreign investor, free movement of capital, company's share, real estate, nullity, Regulation 2019/452/EU, Act Determining the Intervention Measures to Mitigate and Remedy the Consequences of the COVID-19 Epidemic (Republic of Slovenia)*

DIGITALIZACIJA IN COVID-19: VEČJA UPORABA SISTEMA ZA UPRAVLJANJE UČENJA NA PRIMERU EKONOMSKE FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI

DIGITALIZATION AND COVID-19: HIGHER USAGE OF LEARNING MANAGEMENT SYSTEM AT SCHOOL OF ECONOMICS AND BUSINESS, UNIVERSITY OF LJUBLJANA

Tomaz Turk

We analyzed Canvas LMS daily usage at School of Economics and Business, University of Ljubljana, where our focus was on its increase due to COVID-19 lockdown. The use of the LMS by both students and teachers has increased in the past two academic years due to successful adoption, so we tried to differentiate the impact of successful adoption from the impact of measures against COVID-19. ARIMAX models show that the distinction between the two impacts is clear for the daily number of sessions and for the number of students who were active during the day. The number of individual courses accessed by teachers per day increased considerably during the COVID-19 period, however this is not true for students where the increase is steady throughout the adoption of the system. Similarly, the access to quizzes and assignments has a stable growth during the adoption period for students, but teachers developed quizzes and assignments very intensively after the introduction of measures against COVID-19. In COVID-19 situation, the duration of LMS user sessions is significantly longer for students, but not for teachers.

Key words: : learning management systems, IT adoption, time series analysis, ARIMA, Covid-19

SLOVENSKI KULTURNO-KREATIVNI DELAVEC V ČASU PANDEMIJE

SLOVENIAN CULTURAL AND CREATIVE WORKER DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Eva Matjaž, Polona Černič, Lejla Perviz, Irena Ograjenšek

Even before the Covid-19 pandemic, the position of the Slovenian cultural and creative worker was anything but promising. During the pandemic, it has been further deteriorating as showcased in this paper on the basis of a questionnaire survey.

Poligon Creative Center in cooperation with the Center for Creativity under the auspices of the Museum of Architecture and Design in Ljubljana was instrumental in the process of empirical research design. When developing our questionnaire survey, we aimed to find out how Slovenian workers in the cultural and creative sector (hereinafter CCS) cope with the changed working conditions due to the Covid-19 pandemic. We were not interested merely in the economic aspect of the altered everyday routine. The broader socio-psychological reality of life faced by the Slovenian cultural and creative workers, along with their assessment of the new normality and the government measures' adequacy in terms of maintaining the CCS at the pre-pandemic stage of development, are also addressed.

Selected key findings of our research are presented and discussed in this paper. We also list and critically evaluate preventive measures we think should be put into effect as soon as possible.

Key words: : cultural and creative sector (CCS), Covid-19, EU, Slovenia, analysis, measures
